Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (üheksas koda)

2. oktoober 2024*

Avalik teenistus – Lepingulised töötajad – Distsiplinaarmenetlus – Distsiplinaarkaristus – Lepingu ette teatamata ülesütlemine – OLAFi juurdlus – Ravikulude hüvitamine – ELTL artikkel 266 – Otsus, mis on vastu võetud Üldkohtu otsuse täitmiseks – Tühistava kohtuotsuse täitmisega seotud meetmed – Seadusjõud – Menetlusnormi rikkumine – Personalieeskirjade IX lisa artikkel 12 – Distsiplinaarnõukoguga konsulteerimine – Kaitseõigused – Vastutus – Varaline ja mittevaraline kahju

Kohtuasjas T-669/22,

IP, esindaja: advokaat J. Martins,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindaja: M. Brauhoff,

kostja,

ÜLDKOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president L. Truchot (ettekandja), kohtunikud H. Kanninen ja R. Frendo,

kohtusekretär: V. Di Bucci,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades asjaolu, et kolme nädala jooksul alates menetluse kirjaliku osa lõpetamisest teatamisest ei olnud pooled esitanud taotlust kohtuistungi määramiseks, ning olles Üldkohtu kodukorra artikli 106 lõike 3 alusel otsustanud teha otsuse ilma menetluse suulise osata,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: portugali.

kohtuotsuse [1]

1 Hageja IP palub oma ELTL artikli 270 alusel esitatud hagis esiteks tühistada Euroopa Komisjoni 18. jaanuari 2022. aasta otsuse, millega määrati talle distsiplinaarkaristuseks tema teenistuslepingu ette teatamata ülesütlemine (edaspidi „vaidlustatud otsus“), ning teiseks hüvitada talle selle otsusega tekitatud kahju.

I. Vaidluse taust

[…]

C. Esialgne kohtuotsus

13 Hagiavaldusega, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 21. veebruaril 2020, esitas hageja hagi 21. augusti 2019. aasta otsuse tühistamiseks.

14 Üldkohus tühistas 6. oktoobri 2021. aasta kohtuotsusega IP *vs.* komisjon (T-121/20, edaspidi „esialgne kohtuotsus“, EU:T:2021:665) kõnealuse otsuse pärast seda, kui ta nõustus hageja kuuenda väitega, mille kohaselt on rikutud personalieeskirjade IX lisa artikli 10 punkti h, mis käsitleb seda, et rikkumise raskuse kindlaksmääramisel ja hagejale määratava distsiplinaarkaristuse üle otsustamisel võeti arvesse „seda, kas süütegu hõlmab korduvat tegevust või käitumist“ ilma teisi väiteid analüüsimata.

15 Selleks asus Üldkohus seisukohale, et personalieeskirjade artikkel 26 näeb ette rea tagatisi ametnike kaitseks, vältimaks seda, et administratsiooni otsused, mis mõjutavad ametniku halduslikku seisundit, ei põhineks asjaoludel, mis pärinevad dokumentidest, mida ei ole tema isikutoimikusse kantud. Niisiis on otsustatud, et arvestades isikutoimiku olulist rolli ametniku kaitsel ja teavitamisel, siis isegi kui karistuse määramise otsus oli varem ametniku isikutoimikusse kantud, ei saa sellele ametniku vastu tugineda või viidata, kui toimikus ei ole sellele otsusele enam ühtegi viidet.

16 Üldkohus lisas, et administratsiooni õigus tugineda ametniku isikutoimikust eemaldatud karistuse määramise otsusele, järeldamaks, et tegemist on korduva rikkumisega personalieeskirjade IX lisa artikli 10 tähenduses, võtaks nimetatud lisa artiklilt 27 selles osas soovitava toime.

17 Üldkohus järeldas sellest, et 21. augusti 2019. aasta otsus, mis põhineb korduvuse tunnusena distsiplinaarkaristusel, mille kohta ei ole ametniku isikutoimikus ühtegi viidet pärast seda, kui oli rahuldatud personalieeskirjade IX lisa artikli 27 alusel esitatud hageja taotlus eemaldada sellest isikutoimikust distsiplinaarkaristuse määramise otsus, rikub personalieeskirjadega ametnikele tagatud õigusi.

[1] Esitatud on üksnes käesoleva kohtuotsuse need punktid, mille avaldamist peab Üldkohus otstarbekaks.

D. Distsiplinaarmenetluse jätkamine pärast esialgset kohtuotsust ja kohtueelne menetlus

18 Esialgse kohtuotsuse täitmiseks kutsus kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ, kuhu kuulusid personalihalduse ja julgeoleku peadirektoraadi peadirektor, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi peadirektor ning regionaalpoliitika peadirektoraadi peadirektori asetäitja (edaspidi „kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ“), hageja uuele ärakuulamisele.

19 Ärakuulamine toimus 3. detsembril 2021 videokonverentsi teel. Hagejat esindas seal tema advokaat.

20 Kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ tegi 18. jaanuaril 2022 vaidlustatud otsuse, millega ta määras hagejale distsiplinaarkaristuseks tema teenistuslepingu ette teatamata ülesütlemise.

21 Kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ märkis vaidlustatud otsuses, et hagejale heidetakse ette, et ta esitas individuaalsete maksete haldamise ja maksmise ametile kaks ravikulude hüvitamise taotlust, mis ei vastanud tegelikult tasutud summadele või saadud ravile (vaidlustatud otsuse punkt 16). Ta kvalifitseeris need teod „Euroopa Liidu eelarve suhtes toime pandud pettuse katseks“, mis tema arvates on eriti tõsine üleastumine (vaidlustatud otsuse punkt 41). Lõpuks kehtestas ta personalieeskirjade IX lisa artiklis 10 kindlaks määratud kriteeriumide alusel määratava karistuse (vaidlustatud otsuse punktid 39–52).

[…]

II. Poolte nõuded

24 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlusalune otsus ja kaebuse rahuldamata jätmise otsus;

– mõista komisjonilt tema kasuks välja hüvitis, mille suurus on jäetud Üldkohtu otsustada;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

III. Õiguslik käsitlus

A. Tühistamisnõuded

[…]

3. Sisulised küsimused

[…]

a) Esimene väide, et on rikutud seadusjõudu, hea halduse põhimõtet, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ja põhiõiguste harta artiklis 50 ette nähtud ne bis in idem*-põhimõtet, hoolitsemiskohustust ja põhjendamiskohustust*

[…]

2) Seadusjõu, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte ja ne bis in idem*-põhimõtte rikkumine*

[…]

i) Seadusjõu rikkumine

53 Olgu märgitud, et hageja väidab, et õigusnormi rikkumine, mis põhjendas 21. augusti 2019. aasta otsuse tühistamist esialgse kohtuotsusega, tõi kaasa kogu distsiplinaarmenetluse tühistamise. Nimelt väidab ta sisuliselt, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ rikkus esialgse kohtuotsuse seadusjõudu, kui ta jätkas distsiplinaarmenetlust, tuginedes samadele faktilistele asjaoludele ja põhjendustele nagu distsiplinaarmenetluses, mille tulemusel tehti 21. augusti 2019. aasta otsus. Komisjon rikkus esialgse kohtuotsuse täitmisel õigusnormi, tõlgendades seda nii, et distsiplinaarmenetlust võib jätkata, kuigi selline jätkamine oleks olnud uute faktiliste asjaolude puudumisel võimatu.

54 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

55 Kõigepealt tuleb märkida, et küsimus, kas 21. augusti 2019. aasta otsuse tühistamise aluseks olnud õigusvastasus puudutas kogu menetlust või ainult osa sellest, ei sõltu küsimusest, millel põhineb esimese väite käesolev osa, mis seisneb selle kindlaks tegemises, kas distsiplinaarmenetlust võib jätkata. Kuna distsiplinaarnõukoguga uuesti konsulteerimata jätmist käsitleva teise väite analüüsimine tähendab, et isegi kui oletada, et distsiplinaarmenetlust võib jätkata, tuleb kindlaks teha, millises etapis seda võib jätkata, siis võimaldab see analüüs vastata neist küsimustest esimesele. Seega analüüsitakse seda kõnealuse väite raames.

56 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liidu kohtute kuulutatud tühistavatel kohtuotsustel seadusjõud nende jõustumisest alates. Seadusjõud ei ole ainult tühistava kohtuotsuse resolutsioonil, vaid ka põhjendustel, mis on otsuse vajalik tugi ja seetõttu sellest lahutamatud (vt 29. novembri 2018. aasta kohtuotsus National Iranian Tanker Company *vs.* nõukogu, C-600/16 P, EU:C:2018:966, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika; 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Kakol *vs.* komisjon, T-641/16 RENV ja T-137/17, ei avaldata, EU:T:2018:958, punkt 74).

57 Kohtuotsuse seadusjõud hõlmab üksnes neid fakti- ja õigusküsimusi, mis on kohtulahendiga tegelikult ja tingimata lahendatud (vt 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Kakol *vs.* komisjon, T-641/16 RENV ja T-137/17, ei avaldata, EU:T:2018:958, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).

58 Kui Üldkohus tühistab institutsiooni akti, peab institutsioon ELTL artikli 266 esimese lõigu alusel võtma vajalikud meetmed Üldkohtu otsuse täitmiseks (vt selle kohta 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 56).

59 ELTL artiklis 266 ei ole siiski täpsustatud, millised meetmed peab asjaomane institutsioon kohtuotsuse täitmiseks võtma, mistõttu institutsiooni ülesanne on need kindlaks määrata (vt 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

60 Selleks, et täita talle ELTL artikliga 266 pandud kohustust, peab liidu kohtu tühistatud akti vastu võtnud institutsioon kindlaks määrama, millised on tühistava kohtuotsuse täitmiseks nõutud meetmed, kasutades talle selles suhtes antud kaalutlusõigust ning järgides nii kohaldatavaid liidu õiguse sätteid kui ka selle kohtuotsuse resolutsiooni ja põhjendusi, mida ta peab täitma. Konkreetselt peab institutsioon järgima nii kohtuotsuse resolutsiooni kui ka põhjendusi, mis viisid resolutsioonini ja mis on otsuse vajalik tugi, kuna need on hädavajalikud resolutsioonis otsustatu täpseks mõistmiseks. Põhjendused näitavad resolutsioonis tuvastatud õigusvastasuse täpseid põhjusi ning asjaomane institutsioon peab neid arvestama tühistatud akti asendamisel (vt 10. novembri 2021. aasta kohtuotsus Di Bernardo *vs.* komisjon, T-41/20, ei avaldata, EU:T:2021:778, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

61 Seega kohustab ELTL artikkel 266 tühistatud akti vastu võtnud institutsiooni vaid ulatuses, mis on vajalik selleks, et tagada tühistava kohtuotsuse täitmine (vt 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu *vs.* Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

62 Käesoleval juhul otsustas Üldkohus esialgses kohtuotsuses, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ rikkus õigusnormi, kui ta tugines 21. augusti 2019. aasta otsuses korduvuse tunnusena noomitusele, mis määrati hagejale enne selle otsuse esemeks olevate asjaolude asetleidmist, kuigi rahuldati hageja taotlus, et tema isikutoimikusse ei jääks ühtegi viidet nimetatud karistusele. Üldkohus leidis, et selle õigusnormi rikkumise tõttu võttis kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ seda karistust õigusvastaselt arvesse raskendava asjaoluna personalieeskirjade IX lisa artikli 10 punktis h ette nähtud korduvuse kriteeriumi alusel, mis oli määrava tähtsusega karistuse valikul. Seega leidis Üldkohus, et kõnealune õigusnormi rikkumine toob kaasa 21. augusti 2019. aasta otsuse tühistamise.

63 Esialgsest kohtuotsusest nähtub, et Üldkohus tühistas 21. augusti 2019. aasta otsuse õigusnormi rikkumise tõttu, mis seisnes selles, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ võttis korduvuse tunnusena arvesse etteheidetavatele asjaoludele eelnenud asjaolusid, millest teadlikkus tulenes hageja isikutoimikus olevast dokumendist, kuigi see ei oleks tohtinud nii olla. Nende asjaolude arvessevõtmine mõjutas karistuse valikut, mille organ talle määras. Üldkohus ei teinud seevastu otsust hagejale ette heidetud faktiliste asjaolude paikapidavuse kohta, mille eest määrati kaks üksteisele järgnevat distsiplinaarkaristust, ega selle otsuse teiste põhjenduste õiguspärasuse kohta.

64 Seega tuvastas Üldkohus nimetatud otsuse põhjenduste õigusvastasuse üksnes osas, milles komisjon tugines korduvuse kriteeriumile.

65 Sellest tuleneb, et nimetatud kohtuotsuse resolutsioon ja põhjendused, mis on otsuse vajalik tugi ning millel on seadusjõud, ei takista distsiplinaarmenetluse jätkamist ja uue karistuse määramist etteheidetavate tegude eest, mida ei ole selles kohtuotsuses kahtluse alla seatud.

66 Uue otsuse vastuvõtmise korral kohustas esialgne kohtuotsus siiski kolmepoolset teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organit mitte tuginema samadele põhjendustele, mida on meenutatud eespool punktis 63 ning milles on võetud arvesse korduvuse kriteeriumi.

67 Vaidlustatud otsusest ei tulene aga, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ oleks sellistele põhjendustele tuginenud. Nagu nähtub eespool punktist 21, märkis kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ vaidlustatud otsuses, et hagejale heidetakse ette, et ta esitas individuaalsete maksete haldamise ja maksmise ametile kaks ravikulude hüvitamise taotlust, mis ei vastanud tegelikult tasutud summadele või saadud ravile. Ta kvalifitseeris need teod „Euroopa Liidu eelarve suhtes toime pandud pettuse katseks“, mis tema arvates on eriti tõsine üleastumine. Lõpuks määras ta karistuse, mis tuleb määrata personalieeskirjade IX lisa artiklis 10 määratletud kriteeriumide alusel, jättes sõnaselgelt kõrvale korduvuse kriteeriumi arvessevõtmise ja tuginedes sellega seoses asjaolule, et 19. novembri 2010. aasta otsust ei olnud enam hageja isikutoimikus.

68 Seega ei võtnud kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ arvesse distsiplinaarkaristusena noomitust, mis määrati hagejale enne etteheidetavate asjaolude asetleidmist.

69 Seega võib tõdeda, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ ei rikkunud distsiplinaarmenetluse jätkamisega esialgse kohtuotsuse seadusjõudu. Järelikult tuleb tagasi lükata hageja väide, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ eiras esialgset kohtuotsust.

[…]

b) Teine väide, et distsiplinaarnõukoguga jäeti uuesti konsulteerimata

93 Teise väitega heidab hageja komisjonile ette, et viimane ei pöördunud distsiplinaarnõukogu poole uue aruande edastamisega pärast seda, kui kuulutati esialgne kohtuotsus ja tema suhtes jätkati distsiplinaarmenetlust. Kuna kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ võttis vaidlustatud otsuse vastu distsiplinaarnõukogu 27. aprilli 2018. aasta arvamuse alusel, milles võeti arvesse 19. novembri 2010. aasta otsust, millega talle määrati noomitus, mis on tühine, siis täitis kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ esialgset kohtuotsust valesti ning rikkus mitut harta ja EL lepingu sätet.

94 Teise võimalusena väidab hageja sisuliselt, et isegi kui oletada, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ otsustas asjaomase distsiplinaarmenetluse uuesti algatada personalieeskirjade IX lisa artikli 11 alusel, mis ei nõua distsiplinaarnõukoguga konsulteerimist, ei olnud tal õigust määrata hagejale karistusena teenistussuhte ülesütlemist, vaid ta võis teha üksnes kirjaliku hoiatuse või noomituse.

95 Komisjon vastab, et distsiplinaarnõukoguga uuesti konsulteerimine ei olnud vajalik. Kõigepealt oli viimane juba teinud otsuse faktiliste asjaolude tõelevastavuse kohta, ilma et neid oleks esialgses kohtuotsuses kahtluse alla seatud. Seejärel tuleb märkida, et pärast 21. augusti 2019. aasta otsuse

vastuvõtmist ei ilmnenud ühtegi uut asjaolu. Lõpuks on sobiva karistuse valimisel esialgsest kohtuotsusest tulenev ainus tagajärg vajadus jätta arvesse võtmata hagejale karistusena määratud noomitust.

[…]

2) Esialgse kohtuotsuse puudulik täitmine

99 Nagu nähtub eespool punktist 93, heidab hageja komisjonile ette, et viimane on esialgset kohtuotsust valesti täitnud, kuna distsiplinaarnõukoguga ei konsulteeritud uuesti. Tuleb asuda seisukohale, et selle väitega viitab hageja sisuliselt ELTL artikli 266 rikkumisele, kuna kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ rikkus menetlusnormi.

100 Kõigepealt tuleb märkida, et personalieeskirjade IX lisa artiklis 11, mis käsitleb distsiplinaarmenetlust ilma distsiplinaarnõukoguga eelnevalt konsulteerimata, on sätestatud:

„Ametisse nimetav asutus või ametiisik võib ilma nõukoguga konsulteerimata määrata karistuseks kirjaliku hoiatuse või noomituse. Enne selle meetme võtmist kuulab ametisse nimetav asutus või ametiisik ära asjaomase ametniku.“

101 Personalieeskirjade IX lisa artikli 12 lõikes 1, mis käsitleb pädeva asutuse kohustust edastada distsiplinaarnõukogule aruanne, on sätestatud, et „[a]metisse nimetav asutus või ametiisik esitab [distsiplinaar]nõukogule aruande, milles kirjeldab selgelt kaebust ja vajaduse korral asjaolusid, mis selle tingisid, sealhulgas raskendavaid või kergendavaid asjaolusid“.

102 Muude teenistujate teenistustingimuste artikli 49 lõikes 1, millele hageja suhtes määratud karistus osaliselt tugineb, on ette nähtud, et „[p]ärast personalieeskirjade IX lisas sätestatud distsiplinaarmenetlust, mida kohaldatakse analoogia alusel, võib töösuhte lõpetada ette teatamata distsiplinaarsetel põhjustel, kui ajutine töötaja on kas tahtlikult või hooletuse tõttu jätnud oma kohustused täitmata“.

103 Tuleb märkida, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ otsustas vaidlustatud otsuses määrata hagejale karistusena teenistussuhte ette teatamata ülesütlemise, mis ei kuulu nende karistuste hulka, mida personalieeskirjade IX lisa artikkel 11 võimaldab tal määrata distsiplinaarnõukoguga konsulteerimata. Lisaks kuulub distsiplinaarnõukogu arvamus vaidlustatud otsuse õiguslike aluste hulka.

104 Seega tuleb tõdeda, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ tugines vaidlustatud otsuse vastuvõtmisel personalieeskirjade IX lisa artiklile 12, mitte sama lisa artiklile 11.

105 Järelikult tuleb analüüsida väidet, et on rikutud ELTL artiklit 266, kuna kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ ei konsulteerinud distsiplinaarnõukoguga personalieeskirjade IX lisa artikli 12 alusel.

106 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb tühistatud akti asendamise menetlust jätkata täpselt sellest hetkest, kus tekkis õigusvastasus, kuna otsuse tühistamine ei mõjuta tingimata ettevalmistavaid akte. Sellise akti tühistamine, millega lõpetatakse mitut etappi hõlmav haldusmenetlus, ei too ilmtingimata kaasa vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelnenud kogu menetluse tühistamist, sõltumata tühistava kohtuotsuse sisulistest või menetluslikest

põhjendustest. Akti vastuvõtjal tuleb seega asendava akti vastuvõtmisel asetada end tühistatud akti vastuvõtmise kuupäeva olukorda (vt 10. novembri 2021. aasta kohtuotsus Di Bernardo *vs.* komisjon, T-41/20, ei avaldata, EU:T:2021:778, punktid 89 ja 90 ning seal viidatud kohtupraktika).

107 Kuna hageja väidab, et 21. augusti 2019. aasta otsuse asendamise menetlust ei jätkatud täpselt sellest hetkest, kus tekkis õigusvastasus, tuleb kindlaks teha, millisest hetkest see tekkis, ja hinnata, kas menetlust jätkati sellest hetkest. Selleks tuleb uurida, kas distsiplinaarnõukogu arvamust ja tema poole pöördumise aruannet mõjutas õigusvastasus, mis põhjendas selle otsuse tühistamist.

108 […] [T]eenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ [pöördus] 25. juulil 2017 distsiplinaarnõukogu poole, edastades talle personalieeskirjade IX lisa artikli 12 alusel aruande. Distsiplinaarnõukogu soovitas 16. aprillil 2018 vastu võetud arvamuses määrata karistuseks hageja teenistussuhte ette teatamata ülesütlemise. Hageja kutsuti 21. mail 2019 kolmepoolse teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organi ette ärakuulamisele enne esimese distsiplinaarkaristuse määramist 21. augustil […].

109 Pärast esialgse kohtuotsuse kuulutamist 6. oktoobril 2021 ja selleks, et tagada selle täitmine, nagu on märgitud eespool punktides 18–20, kutsus kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ hageja uuele ärakuulamisele. Hageja esitas oma seisukohad 24. novembri 2021. aasta kirjaga ning 3. detsembril 2021 toimus hageja – keda esindas tema advokaat – ärakuulamine videokonverentsi teel. Lõpuks tegi kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ 18. jaanuaril 2022 vaidlustatud otsuse.

110 Selle otsuse punktis 6 viitab kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ distsiplinaarnõukogu 16. aprilli 2018. aasta arvamusele, mille kuupäevaks on nimetatud punktis ekslikult märgitud 27. aprill. Vaidlustatud otsuse punktis 49 jätab ta siiski kõrvale personalieeskirjade IX lisas ette nähtud ja tema kasutatud korduvuse kriteeriumi põhjusel, et „[hageja] isikutoimikus ei ole enam 19. novembri 2010. aasta noomitust“.

111 Eeltoodust tuleneb, et pärast esialgse kohtuotsuse kuulutamist jätkas kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ distsiplinaarmenetlust hageja ärakuulamise etapis, distsiplinaarnõukoguga uuesti konsulteerimata.

112 Nagu nähtub eespool punktist 62, otsustas Üldkohus esialgses kohtuotsuses, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ rikkus õigusnormi, kui ta tugines 21. augusti 2019. aasta otsuses korduvuse tunnusena noomitusele, mis määrati hagejale enne selle otsuse esemeks olevate asjaolude asetleidmist, kuigi rahuldati hageja taotlus, et tema isikutoimikusse ei jääks ühtegi viidet sellele karistusele. Kõnealuse õigusnormi rikkumise tõttu võttis kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ seda karistust õigusvastaselt arvesse raskendava asjaoluna.

113 Esialgsest kohtuotsusest nähtub, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ rikkus õigusnormi, mis mõjutas 21. augusti 2019. aasta otsust ja põhjendas viimase tühistamist.

114 Sellest ei saa siiski järeldada, et kõnealune õigusvastasus tekkis ainult menetluse lõppetapis, milles kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ osales, nimelt 21. augusti 2019. aasta otsuse vastuvõtmisel (vt analoogia alusel 22. oktoobri 2008. aasta kohtuotsus Tzirani *vs.* komisjon, F-46/07, EU:F:2008:129, punkt 68).

115 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et aruandes, mille teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ edastas distsiplinaarnõukogule tema poole pöördumiseks, oli mainitud hagejale 19. novembri 2010. aasta otsusega määratud noomitust. Nimetatud otsus oli lisatud aruandele, milles kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ pühendas sellele küsimusele viis lõiku, kuivõrd see kujutas tema arvates endast hageja distsiplinaarset minevikku. Ta märkis nimetatud otsuses, et asjaolu, et käesoleval juhul käitus hageja sarnaselt, näitab, et hageja ei ole sellest varasemast karistusest järeldusi teinud ja on jätkuvalt eelistanud oma isiklikke huve institutsiooni huvidele. Kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ järeldas sellest, et taoline asjaolu kujutab endast raskendavat asjaolu.

116 Selle aruande järelduses oli märgitud, et esitades kaks hüvitamistaotlust, mis ei vastanud tegelikule ravile, mida ta sai, rikkus hageja raskelt personalieeskirjade artikleid 11 ja 12, mistõttu see käitumine, kui hinnata seda arvestades talle varem etteheidetavat distsiplinaarrikkumist, katkestas lõplikult isikliku usaldussuhte, mis pidi tema ja tema institutsiooni vahel olema. Seega põhines aruande järeldus nii asjaolude raskusel kui ka korduvuse tuvastamisel.

117 Teiseks nähtub distsiplinaarnõukogu arvamusest, et distsiplinaarnõukogu võttis arvesse hagejale 19. novembri 2010. aasta otsusega määratud karistust. Nimelt märkis distsiplinaarnõukogu arvamuse punktides 94 ja 95, et nimetatud otsusega määrati hagejale noomitus käesoleva juhtumi asjaoludega sarnase pettuse tõttu, ning kvalifitseeris need teod korduvuseks. Nagu nähtub distsiplinaarnõukogu arvamuse punktidest 97 ja 98, leidis distsiplinaarnõukogu, et hageja katkestas usaldussuhte, mis teda komisjoniga seob, ning järeldas, et sobiv karistus käesolevas asjas seisnes tema teenistuslepingu ette teatamata ülesütlemises.

118 Distsiplinaarnõukogu poole pöördumise aruannet ja viimase arvamust mõjutas seega õigusvastasus, mis põhjendas 21. augusti 2019. aasta otsuse tühistamist.

119 Järelikult tekkis õigusvastasus teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organi aruande distsiplinaarnõukogule edastamise etapis.

120 Komisjon väidab siiski, et distsiplinaarnõukogu arvamus ei ole kolmepoolse teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organile siduv. Seega väidab ta sisuliselt, et asjaolu, et nimetatud arvamuses võetakse arvesse korduvuse kriteeriumi, ei mõjuta vaidlustatud otsuse õiguspärasust. Lisaks väidab ta, et kolmepoolsel teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organil on kaalutlusruum distsiplinaarnõukoguga uuesti konsulteerimise vajalikkuse osas sellistel asjaoludel nagu käesolevas asjas, milles alates 21. augusti 2019. aasta otsuse vastuvõtmisest ei ole ilmnenud ühtegi uut asjaolu ja milles selle otsuse tühistamise ainus tagajärg on see, et korduvuse kriteeriumi ei ole võimalik arvesse võtta. Kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ on selles kontekstis võimeline üksi sobiva karistuse kindlaks määrama.

121 Nagu ilmneb personalieeskirjade ja eelkõige selle IX lisa artiklite 18, 22 ja 25 süstemaatilisest tõlgendamisest, ei ole arvamus distsiplinaarnõukogult, kes on konsultatiivne organ, distsiplinaarmenetlust läbiviivale asutusele siduv osas, mis puudutab süüks pandavate tegude tõelevastavust (3. juuni 2015. aasta kohtuotsus Bedin *vs.* komisjon, F-128/14, EU:F:2015:51, punktid 23–29, ning 10. juuni 2016. aasta kohtuotsus HI *vs.* komisjon, F-133/15, EU:F:2016:127, punktid 147 ja 148; vt samuti 29. jaanuari 1985. aasta kohtuotsus F. *vs.* komisjon, 228/83, EU:C:1985:28, punkt 16).

122 Lisaks tuleb märkida, et teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organil on pädevus hinnata ametniku vastutust, mis erineb distsiplinaarnõukogu hinnangust, ning seejärel valida distsiplinaarkaristus, mida ta peab tuvastatud distsiplinaarrikkumiste eest karistamiseks sobivaks (vt selle kohta 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus DK *vs.* Euroopa välisteenistus, T-217/18, ei avaldata, EU:T:2019:571, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

123 Järelikult ei ole distsiplinaarnõukogu arvamus kolmepoolsele teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organile siduv.

124 Siiski on distsiplinaarnõukoguga konsulteerimine menetluslik kohustus, mis on teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organil.

125 Esiteks olgu märgitud, et kui distsiplinaarmenetlus hõlmab distsiplinaarnõukogu sekkumist, see tähendab arvestades personalieeskirjade IX lisa artiklite 3 ja 11 sätteid, kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega asutus või ametisik algatab distsiplinaarmenetluse, pidades võimalikuks, et see viib rangema karistuse kui kirjaliku hoiatuse või noomituse määramiseni, siis on see sekkumine oluline osa menetlusest, kuna see on ühelt poolt hetk, mil toimub põhjalik võistlev menetlus, millega võib kaasneda täiendav uurimine, ning teiselt poolt, kuna teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ teeb seejärel otsuse, võttes arvesse distsiplinaarnõukogu tehtud tööd, see tähendab häälteenamusega vastu võetud põhjendatud arvamust ja ka mõne liikme väljendatud võimalikku eriarvamust, nagu sama lisa artiklites 12–18 on sätestatud. Seega, kui teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ jätab distsiplinaarnõukogu arvamuse tähelepanuta, peab ta seda üksikasjalikult põhjendama (vt selle kohta 15. detsembri 2021. aasta kohtuotsus HG *vs.* komisjon, T-693/16 P RENV-RX, EU:T:2021:895, punkt 170 ja seal viidatud kohtupraktika). Olgu lisatud, et Euroopa Kohus on leidnud, et vastuvõetavaks võib pidada ka distsiplinaarnõukogu arvamuse enda peale esitatud tühistamishagi (29. jaanuari 1985. aasta kohtuotsus F. *vs.* komisjon, 228/83, EU:C:1985:28, punkt 16).

126 Järelikult, juhul kui distsiplinaarnõukogu poole pöördumine on kohustuslik nagu käesolevas asjas, kujutab distsiplinaarnõukogu sekkumine endast menetluse olulist nõuet ja ametnik, kellele selle menetluse tulemusel karistus määratakse, peab üldjuhul saama selle arvamuse vaidlustada, kui ametisse nimetav asutus või ametiisik omakorda võtab üle faktilistele asjaoludele antud distsiplinaarnõukogu hinnangu (15. detsembri 2021. aasta kohtuotsus HG *vs.* komisjon, T-693/16 P RENV-RX, EU:T:2021:895, punkt 170).

127 Teiseks tuleb meenutada, et iga teenistuja õigus sellele, et distsiplinaarnõukogu vaatab tema distsiplinaartoimiku läbi, ja õigus sellele, et distsiplinaarnõukogu tutvuks kõikide etteheidetavate tegude ja nende toimepanemise asjaoludega, on kaitseõiguste tagamise oluline tagatis (vt analoogia alusel 26. jaanuari 1995. aasta kohtuotsus D *vs.* komisjon, T-549/93, EU:T:1995:15, punkt 48).

128 Sellise õiguse olemasolu kinnitavad mitmesugused personalieeskirjades ette nähtud tagatised, mis on teenistujal distsiplinaarmenetluses.

129 Esimesena on distsiplinaarnõukogu personalieeskirjade IX lisa artikli 6 lõike 1 kohaselt pariteetselt moodustatud organ (26. jaanuari 1995. aasta kohtuotsus D *vs.* komisjon, T-549/93, EU:T:1995:15, punkt 48). Lisaks nähtub personalieeskirjade artikli 6 lõikest 5, et „asjaomasel ametnikul on õigus […] tagandada üks nõukogu liige“.

130 Teisena on distsiplinaarnõukogu organ, kus ametnik saab end kaitsta (vt analoogia alusel 26. jaanuari 1995. aasta kohtuotsus D *vs.* komisjon, T-549/93, EU:T:1995:15, punkt 48). Tal on selleks menetluslikud tagatised. Nimelt on personalieeskirjade IX lisa artikli 16 lõikes 1 ette nähtud, et asjaomase ametniku „kuulab ära distsiplinaarnõukogu; ärakuulamise ajal võib ta esitada kirjalikke või suulisi arvamusi kas isiklikult või esindaja kaudu“ ning „[t]a võib kutsuda tunnistajaid“.

131 Peale selle on personalieeskirjade IX lisa artikli 13 lõike 2 kohaselt teenistujal personalieeskirjade IX lisa artikli 12 lõikes 2 ette nähtud distsiplinaarmenetluse algatamise aruande kättesaamisest alates 15 päeva kaitse ettevalmistamiseks. Antud kontekstis on tal õigus, et talle edastatakse tema isikutoimik täies ulatuses (personalieeskirjade IX lisa artikli 13 lõige 1)ja et ta saab ise valida isiku, kes teda abistab (personalieeskirjade IX lisa artikli 13 lõige 3).

132 Käesoleval juhul ei konsulteerinud kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ uuesti distsiplinaarnõukoguga, kuigi ta pöördus distsiplinaarnõukogu poole esialgu, edastades talle aruande, mida Üldkohtu esialgses kohtuotsuses tuvastatud õigusvastasus mõjutas. Kuna kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ piirdus selle arvamuse sisu tagasilükkamisega, kuigi ta võis sellest kohtuotsusest järeldada, et seda mõjutas ka õigusvastasus, mis põhjendas 21. augusti 2019. aasta otsuse tühistamist, ei võimaldanud kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ distsiplinaarnõukogul võtta oma arvamuse koostamisel arvesse asjaolu, et hageja isikutoimikust oli 19. novembri 2010. aasta otsus eemaldatud. Nii toimides võttis kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ seega distsiplinaarnõukogult võimaluse võtta arvesse ainult neid asjaolusid, millistel hagejale etteheidetavad teod toime pandi, ja hinnata nende raskust.

133 Järelikult ei võimaldanud kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ ühelt poolt, et põhjalik võistlev vaidlus – milleks distsiplinaarnõukogus toimuv menetlus annab õiguse – toimub täielikult teadlikuna viimase käsutuses olevatest asjaoludest, ning jättis hageja ilma tagatistest, mis võimaldavad tal tagada tema kaitseõiguste järgimise.

134 Teiselt poolt võttis kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ distsiplinaarnõukogult võimaluse soovitada karistust vastavalt distsiplinaarnõukogu poole pöördumist põhjendavatele täpsetele faktilistele asjaoludele antud hinnangule. Kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ ei saanud seega distsiplinaarnõukogult soovitust karistuseks, milles võetakse arvesse esialgse kohtuotsuse põhjendusi ja neid asjaolusid.

135 Arvestades asjaolu, et kaitseõiguste austamine on liidu õiguse aluspõhimõte, mida kohaldatakse igale isikule ja see tuleb tagada igas menetluses, mille tulemusena võidakse vastu võtta isiku huve kahjustav akt (vt 14. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus Bernaldo de Quirós *vs.* komisjon, C-583/19 P, EU:C:2021:844, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika), ning asjaolu, et distsiplinaarnõukoguga konsulteerimine oli oluline menetlusnõue, ei mõjuta see, et arvamus ei ole kolmepoolsele teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organile siduv (millele on viidatud eespool punktis 123), viimasele esialgse kohtuotsuse täitmise tagamiseks ja personalieeskirjade IX lisa sätetest tulenevalt pandud kohustust esitada distsiplinaarnõukogule uus aruanne, mille sisu võtab arvesse esialgse kohtuotsuse põhjendusi. Kolmepoolsel teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organil ei olnud selles suhtes kaalutlusruumi.

136 Eeltoodust tuleneb, et esialgse kohtuotsuse täitmisel oli teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ kohustatud jätkama menetlust distsiplinaarnõukogu poole pöördumise etapis. Seega ei saanud teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ seda menetlust jätkata hilisemas etapis, nagu ta tegi käesolevas asjas.

137 Sellest tuleneb, et kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ rikkus personalieeskirjade IX lisa artikli 12 seisukohast olulist menetlusnõuet, kui ta ei pöördunud uuesti distsiplinaarnõukogu poole. Seega ei taganud kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ selle rikkumisega esialgse kohtuotsuse täitmist sellisena, nagu ta oli selleks kohustatud ELTL artikli 266 alusel, ning järelikult rikkus see organ nimetatud sätet.

138 Komisjon väidab siiski, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et menetlusnormi rikkumine õigustab otsuse tühistamist üksnes siis, kui esineb võimalus, et ilma menetlusnormi kõnealuse rikkumiseta oleks tulemus, milleni haldusmenetluses oleks jõutud, olnud teistsugune. Komisjoni arvates ei ole hageja aga tõendanud, et uuesti distsiplinaarnõukoguga konsulteerimine oleks võinud muuta kõnealuse distsiplinaarmenetluse tulemust.

139 Siiski, nagu nähtub eespool punktist 126, on distsiplinaarnõukogu sekkumine distsiplinaarmenetluse käigus oluline menetlusnõue.

140 Kohtupraktikast aga nähtub, et olulise menetlusnõude rikkumisel kuulub puudusega akt tühistamisele sõltumata sellest, kas rikkumine on tekitanud kahju isikule, kes sellele tugineb, või sellest, kas haldusmenetlus oleks võinud viia teistsuguse tulemuseni (vt selle kohta 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Gordon *vs.* komisjon, C-198/07 P, EU:C:2008:761, punktid 73 ja 74; 23. märtsi 2000. aasta kohtuotsus Gogos *vs.* komisjon, T-95/98, EU:T:2000:85, punktid 53 ja 54, ning 11. novembri 2014. aasta kohtuotsus De Nicola *vs.* EIP, F-52/11, EU:F:2014:243, punkt 145; vt samuti analoogia alusel 6. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Mead Johnson Nutrition (Asia Pacific) jt *vs.* komisjon, T-508/19, EU:T:2022:217, punkt 290).

141 Seega ei ole hageja kohustatud tõendama, et uuesti distsiplinaarnõukoguga konsulteerimine oleks võinud muuta kõnealuse distsiplinaarmenetluse tulemust.

142 Järelikult on kolmepoolne teenistuslepingute sõlmimise pädevusega organ rikkunud ELTL artiklit 266 ja personalieeskirjade IX lisa artiklit 12. Tuleb nõustuda teise väitega ning tühistada vaidlustatud otsus, ilma et oleks vaja analüüsida kolmandat väidet.

[…]

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda)

otsustab:

1. Tühistada Euroopa Komisjoni 18. jaanuari 2022. aasta otsus määrata IP-le distsiplinaarkaristuseks teenistuslepingu ette teatamata ülesütlemine.

2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

3. Jätta poolte kohtukulud nende endi kanda.

Truchot Kanninen Frendo

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. oktoobril 2024 Luxembourgis.

Allkirjad